

Inimene õpib seni, kuni elab

□ Õpetajate uutest õppimisvõimalustest □

Üks hea uudis on edasi õelda Võrumaa koolmeisterile. Õpetajaid ettevalmistavad kõrgkoolid — nii Tartu Ülikool kui Tallinna Pedagoogikaülikool — on aru saanud, et kitsa erialase ettevalmistusega, ainult üht ainet õpetada suutvate õpetajatega eesti kool, väike, tüüpiliselt ühekõmplektiline põhi- või keskkool hästi hakkama ei saa. On ju ühekõmplektilises põhikoolis näiteks bioloogiatunde nädalas kuni 8, maateadust 7, ajalugu 10, I võõrkeelt 16, II võõrkeelt kuni 14 ja füüsikat ainult 4 nädalatundi. Üht ainet valdavale pedagoogile ei kogune ka ühekõmplektilises keskkoolis mitme aine tunde normaalse nädalakooormuse jagu.

Olude sunnil on tavaks kujunenud, et koolmeister õpetab liisainet, milleks tal aga tihti puudub vajalik ettevalmistus. Ja seetõttu on mõnikord töö tulemusedki kannatanud, sest ainult heast tahtest alati ei piisa.

Mõne viimase aasta jooksul oleme teadvustanud, et naaberrii-

kides, kus olud on normaalsemad olnud, antakse õpetajale niisugune ettevalmistus, et ta suudab võrdväärselt õpetada kolme ainet (näiteks Rootsis). Selline on olukord ka teistes riikides. Professor V. Rajangu toob ajakirja „Haridus“ selle aasta 1. numbris näiteid Saksa kooli kohta. Need on küllalt õpetlikud.

Saksa koolmeistrid õpetavad põhiliselt üht kõrvalainet. Nende valik on meie jaoks aga üllatuslikult lai. Nii on saksa keel õpetajal kõrvalaineks kas sotsiaalteadus, prantsuse või inglise keel, matemaatika, maateadus, bioloogia, religioon, sport, tööõpetus või ajalugu. Aga inglise keele õpetajal on oskusi saksa keele, sotsiaalteaduse, prantsuse keele, keemia, maateaduse, spordi, tekstiili või ajaloo õpetamiseks.

Need asjad pole saladuseks enam haridusministeeriumilegi.

Õpetajate ettevalmistust kavatsetakse sellepärast põhjalikult reformida, andmaks tüüpilistele eesti koolidele õpetajaid, kes suudavad õpetada mitut ainet. Aga see võtab veel aega, sest esimesed uut tüüpi, uue põlvkonna õpetajad astuvad ülikoolipinkidesse alles tänavu sügisel. Pealegi on koolides sadu õpetajaid, kes on töötanud vaid mõned aastad ja kelle viljakas ning tulemusrikas tööiga kestab veel aastakümneid. Nendele tulevadki ülikoolid appi. Ja see ongi tänane hea uudis.

Sellest sügisest võimaldab Tartu Ülikool kõigil kõrgharidusega õpetajail omandada liseriala. Õppida saab matemaatika-, füüsika-, keemia-, bioloogia-, geograafia-, eesti keele, kehalise kasvatuse, soome keele, vene keele ja inglise keele õpetajaks.

Ajaloo, saksa keele ja infor-

matikaeriala õppimise võimalus pole veel lõplikult otsustatud, enne tahab ülikool teada saada, kui palju on soovijaid. Õpiaeg on 1,5—2 aastat, sõltuvalt erialast. Õppetöö korraldatakse põhitööd katkestamata 1—2 nädalaste õppesessioonidena 3—4 korda aastas. Viimane sessioon, mille käigus valmib lõputöö, kestab 3—5 kuud.

Koolides töötab omajagu õpetajaid, kes on lõpetanud kõrgkooli mõnel mittepedagoogilisel erialal. Reeglina tulevad nad oma tööga toime, aga neilgi oleks vaja omandada hädavajalikud pedagoogikataarkused. Teise kõrghariduse omandamise kaudu Tartu Ülikoolis osutub peale kõige muu võimalikuks ka kõrgema palgajärgu taotlemine.

Igas koolis tuleks nõu pidada, kellel on soov edasi õppida ja keda tuleks kooli huvides suunata oma haridust täiendama. Täies-

ti reaalne on, et noorepoolne koolmeister omandab veel 1—2—3 aine õpetamiseks vajalikud oskused.

Viimaseil aastail on populaarseks muutunud 6klassilise alghariduse ideestik. Asi peaks nii välja nägema, et esimesed kuus aastat õpetab last põhiliselt üks ja sama algklassiõpetaja. Senise algklassiõpetaja ettevalmistus jääb V—VI klassis õpetamise jaoks väheks. Sellist ettevalmistust on hakanud andma oma lõpetajaile Tartu Õpetajate Seminar.

Ka Tallinna Pedagoogikaülikool tuleb õpetajaile appi. Pedagoogika ja algõpetuse metoodika eriala saanutele antakse võimalus edasi õppida, et neist saaksid klassiõpetajad, need, kel on vajalik ettevalmistus õpetamiseks ka V—VI klassis. Selleks tuleb kaheks aastaks saada kaugõppeüliõpilaseks.

Inimene õpib seni, kuni elab.

ARVI LEOSK